

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ Home Fresh Restaurant
ถนนรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
๒๖ กันยายน ๒๕๖๑

โดย

วันชัย ภู่งาม

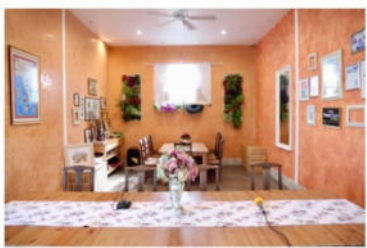
ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ Home Fresh Restaurant
ถนนรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
๒๖ กันยายน ๒๕๖๑

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากคุณเมตตา ชัยศรีโสภณกิจ สมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ. ลำดับที่ ๕๐ เพื่อไปสนทนาธรรม ณ ร้านอาหาร Home Fresh Restaurant ถนนรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ น. - ๑๖.๐๐ น.

ขออนุญาตนำข้อความบางตอนที่ข้าพเจ้าเคยเขียนถึงพี่เมตตาไว้ เมื่อครั้งที่ท่านอาจารย์เดินทางไปพักผ่อนที่คอนโดมีเนียมของพี่จุ (กุสุมา โกมลภิต) ที่หัวหิน เมื่อวันที่ ๙-๑๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการกล่าวถึงก่อนที่พี่เมตตาจะได้มาพบและฟังธรรมจากการบรรยายของท่านอาจารย์ ดังข้อความต่อไปนี้ครับ

ในขณะที่ท่านอาจารย์นั่งพักผ่อน แะเท้าในน้ำอุ่น มีการสนทนา เล่าเรื่องของแต่ละคน ๆ ก่อนที่จะมาพบกับท่านอาจารย์ว่าผ่านสิ่งใดมาบ้าง พี่แดงเล่าว่า ไม่น่าเชื่อว่า พี่เมตตาก็เป็นท่านหนึ่งที่ผ่านการปฏิบัติมาอย่างโชกโชน ครั้งหลังสุด คือครั้งสุดท้ายก่อนที่ท่านจะมาฟังท่านอาจารย์สุจินต์ ท่านชอบผ้าหอบผ่อนไปอยู่ปฏิบัติธรรมที่วัดชื่อดังแห่งหนึ่ง ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นานนับเดือน ซึ่งถ้าหากเอ่ยชื่อวัดดังกล่าว ทุกคนในเวลานี้ไม่มีใครที่จะไม่รู้จักเลย ท่านเล่าว่า ท่านไปอยู่วัดแบบที่ไม่คิดจะกลับบ้าน จนพี่สาวของท่าน คือ พี่จุ (กุสุมา โกมลภิต) เจ้าของคอนโดฯ ท่านนี้เอง ที่ไปพาตัวท่านกลับมา และให้มาฟังธรรมบรรยายจากท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ จนวันนี้

พี่เมตตากล่าวว่า เป็นบุญแต่ปางก่อนของพี่เมตตาจริง ๆ ที่มีวันนี้ หาไม่แล้ว ท่านก็ยังคงเป็นผู้ที่ไปปฏิบัติ ไปนั่ง ไปเดินด้วยความไม่รู้ ด้วยความเป็นตัวตน หาใช่การระลึกรู้ เป็นไปด้วยความเข้าใจถูก เห็นถูก ในความจริงของสิ่งที่กำลังปรากฏ ด้วยความเป็นปกติ ตามความเป็นจริง ในชีวิตประจำวัน ตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ และมีพระมหากรุณาแสดงไว้โดยละเอียด และทรงแสดงไว้ว่า เป็นหนทางอันเอก คือ หนทางเดียว เท่านั้น ที่บุคคลจะถึงความเป็นผู้สิ้นทุกข์ดับกิเลสได้ คือ สติปัฏฐาน นี้เอง

"...ธรรมะ เป็นเรื่องที่บันทึง เพลิดเพลิน ในกุศลที่ประกอบด้วยปัญญา ไม่ได้ทำให้เรา
เดือดร้อนเลย ใช่ไหม? แต่ความลึกซึ้งของธรรมะ ทำให้จิตใจเบิกบาน ที่ได้เข้าใจ..."

สุจินต์ บริหารวนเขตต์

เดอะรอยัล ปริ๊นเซส คอนโดมิเนียม หัวหิน ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

แต่แม้กระนั้น ก็เป็นการยากอย่างยิ่ง ที่บุคคลที่ไม่ได้สะสมอภัยาศัยมา จะมีโอกาสได้ฟัง
และแม้ได้พบ และได้ฟังแล้วก็ยากที่จะเข้าใจ และแม้ความเข้าใจที่มี กว่าจะมีกำลังพอที่จะถึง
การปฏิบัติ คือ ถึงเฉพาะแต่ละลักษณะของธรรมะ ที่กำลังปรากฏในขณะนี้ ก็ยิ่งแสนยาก แต่
ความเข้าใจที่มั่นคงขึ้นว่า ทุกสิ่งเป็นแต่ธรรม หาใช่ตัวตน สัตว์ บุคคลใดไม่ นั่นเอง ที่จะคลายจาก
ความเดือดร้อนว่า แม้ความไม่เข้าใจ ก็เป็นแต่ธรรม ไม่ใช่เรา จึงเป็นผู้ที่มีศรัทธาที่มั่นคงขึ้น มีความ
อดทน และเพียรที่จะฟังแล้ว ฟังอีก เพื่อเข้าใจขึ้น อันเป็นหนทางเดียว หนทางเดียวจริง ๆ ไม่มี

หนทางอื่น ตามที่ได้มีพระมหากรุณาตรัสเตือนไว้ และบุคคลที่ได้พบกับพระธรรม ย่อมจะเป็นผู้ที่ "ฝัง" คำที่ตรัสไว้ไว้ในหทัย ไม่หลงไปตามความติดข้อง ต้องการที่จะทำ จะปฏิบัติ สิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยความไม่เข้าใจอีก

พีเมตตา เป็นผู้มีกุศลศรัทธาในพระศาสนา เป็นอย่างยิ่ง ช่วยเหลือเกื้อกูลทุกคน ทั้งยังเอาภาระในการทำงานช่วยเหลือเว็บไซต์บ้านธัมมะ ด้วยความสม่ำเสมอตลอดมา จนพีแดงได้กราบเรียนท่านอาจารย์ด้วยความชื่นชมอนุโมทนาว่า พีเมตตาไปซื้อคอมพิวเตอร์มาใหม่ เพื่อจะนำมาช่วยงานเว็บไซต์บ้านธัมมะ ของมูลนิธิฯ ทั้ง ๆ ที่พีเมตตา ใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็นมาก่อนเลยก็ตาม ทุก ๆ ท่าน ย่อมรู้ได้ด้วยตนเองว่า ประโยชน์ที่แท้จริงของการได้ฟังพระธรรม คืออะไร? เมื่อได้มีความเข้าใจที่มั่นคงขึ้น ในพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง บุคคล ย่อมโน้มไปสู่

กุศลธรรมทุกประการโดยบ่อย ๆ เนื่อง ๆ ทั้งนี้ ด้วยความเข้าใจขึ้นเท่านั้น ที่จะเป็นปัจจัยให้กุศลธรรม มีกำลังเกิดขึ้นได้บ่อย ๆ หาใช่การทำการใด ๆ ด้วยความติดข้องต้องการ ด้วยหวังในผลของ

การกระทำ แต่เป็นผู้ที่น้อมไปสู่กุศลธรรม น้อมไปสู่การเห็นโทษของอกุศล และเป็นผู้ที่ขัดเกลา
กิเลส ด้วยกำลังของความเข้าใจ ที่บุคคลได้สะสมอบรม จนมีกำลังมากขึ้น ๆ นั่นเอง

พีเมตตา :

กราบเท้าท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และท่านอาจารย์
วิทยากรทุกท่านค่ะ วันนี้ที่นี้บรรยากาศค่อนข้างดี ก็เชิญสนทนา
ธรรมร่วมกันนะคะ ท่านอาจารย์คะ จะกราบเรียนท่านอาจารย์
เรื่องชั้น ๕ อุปาทานชั้น เกี่ยวกับรูปชั้น สัญญาชั้น เวทนาชั้น
สังขารชั้น แล้วก็ วิญญาณชั้น เพราะเหตุใด พระองค์จึงทรงแสดง
สังขารชั้นแค่ ๕๐ เวทนาชั้นและสัญญาชั้น ไม่ใช่สังขารชั้นแต่
เป็นเวทนาชั้นกับสัญญาชั้นคะ ท่านอาจารย์

- ท่านอาจารย์ : ก็ อยากรู้ ทำไมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงอย่างนี้ ต่อไปก็
 อยากรู้ ทำไมทรงแสดงอายตนะ เท่านั้น อยากรู้ ทำไมทรงแสดงธาตุ
 เท่านั้น แต่ตามความเป็นจริงก็คือว่า ไม่รู้อะไร แล้วก็ฟังแล้วเข้าใจ
 ว่าติดทุกอย่างหมด และไม่รู้ทุกอย่างหมด ไม่ว่าพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้าจะทรงแสดงนัยอะไรก็ตาม แต่สำคัญที่ว่า ให้มีความเข้าใจว่า
 ไม่รู้อะไร แล้วก็ติดข้องในอะไร เดียวนี้ ไม่รู้ ชั้น ๕ หรือว่า ไม่รู้
 ชั้นไหน? หรือว่า รู้ชั้นไหน? แทนที่จะไปคิดว่า ทำไมเป็น ๕ ชั้น
 อย่างนั้น อย่างนี้ ไขไหม เพราะฉะนั้น เดียวนี้ หนึ่งขณะ ก็ชั้น?
- พีเมตตา : ๕ ชั้นค่ะ
- ท่านอาจารย์ : แล้วรู้ชั้นไหน?
- พีเมตตา : ไม่รู้สึกชั้นเลย
- ท่านอาจารย์ : แต่ พอจะรู้ไหม? ว่าหนึ่งขณะ มีรูป
- พีเมตตา : พอจะทราบได้ค่ะ
- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น ยึดมั่นในรูป ไม่เคยรู้เลยว่า ความจริงของรูป แต่ละ
 หนึ่ง ต่างกัน ขณะนี้มีสิ่งที่ปรากฏทางตา รูปนี้ ไม่ใช่คน ไม่ใช่อะไร
 อย่างที่เคยคิด แต่ว่า เป็นสิ่งที่สามารถกระทบตา กำลังกระทบอยู่
 เพราะฉะนั้น หนึ่งชั้นแล้ว ที่ไม่รู้ แล้วก็ตา ก็มี แต่ไม่เคยรู้เลยว่า
 ถ้าไม่มีตา สิ่งที่กำลังปรากฏ ปรากฏไม่ได้ "ตา" เป็นชั้นอะไร?
- พีเมตตา : "ตา" เป็น "รูปชั้น" ค่ะ
- ท่านอาจารย์ : สำคัญไหม?
- พีเมตตา : สำคัญมากค่ะ
- ท่านอาจารย์ : ค่ะ ไม่มีตา แล้วจะมีสิ่งที่ปรากฏได้ไหม?
- พีเมตตา : ไม่ได้ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ตาก็สำคัญ แล้วก็ไม่รู้ด้วย ไม่รู้ความจริง ทั้งสิ่งที่ปรากฏ แล้วก็รู้ความจริงทั้งตา ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ปรากฏ แต่มีความสำคัญมาก และขณะนี้ มี "ธาตุที่กำลังเห็น" สิ่งทีปรากฏที่ชั้น?

พีเมตตา :

ก็ "วิญญาณชั้น" ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ที่ชั้น?

พีเมตตา :

ชั้นเดียวค่ะ

ท่านอาจารย์ :

"กำลังเห็น" นี่ชั้นเดียวหรือคะ?

พีเมตตา :

กำลังเห็นนี้ก็ครบ ๕ ชั้น ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

เดี๋ยวนี้ "กำลังเห็น" เราพูดถึง "เห็น" ว่ามีสิ่งที่ปรากฏ หนึ่งชั้น ก็ไม่รู้ใช่ไหม? ตา เป็นรูปชั้น ก็ไม่รู้ สิ่งทีปรากฏ เพียงแค่กระทบตา ปรากฏ ไม่ใช่อะไรเลยทั้งสิน ก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้น ฟังเพื่อรู้ว่า ความไม่รู้มากแค่ไหน แทนที่จะไปรู้ว่าเพราะอะไรจึงเป็นอย่างนั้น เพราะอะไรจึงเป็นอย่างนี้ แต่...ไม่รู้ในสิ่งที่ปรากฏ แน่แน่นอน และ ตาก็มี ก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้น ไม่รู้ "รูป" ตามความเป็นจริง หนึ่งชั้นแล้ว ใช่ไหม? และ "กำลังเห็น" ก็ชั้น?

พีเมตตา :

กำลังเห็นก็ ครบ ๕ ชั้นเลยคะ

ท่านอาจารย์ :

"เห็น"

พีเมตตา :

ขณะที่เห็น ใช่ไหมคะ? ขณะที่เห็นก็ ๕ ชั้น เกิดขึ้น เพราะว่า ขณะเห็น จิตเห็นก็เป็นวิญญาณชั้น สิ่งทีปรากฏทางตาก็เป็นรูปชั้น เจตสิกที่เกิดร่วมด้วยกับจิตเห็น ก็จะมี...

- ท่านอาจารย์ : เราพูดทีละชั้นๆ ใช่ไหม? เมื่อกี้ี้เราพูด "รูปชั้น" ตอนนี้ ที่ "เห็น" นี้ก็ชั้น?
- พี่เมตตา : ที่เห็น จิตเห็นใช่ไหมคะท่านอาจารย์
- ท่านอาจารย์ : "เห็น" ก็ชั้น กำลังเห็นนี้ ก็ชั้น
- พี่เมตตา : กำลังเห็นสิ่งที่ปรากฏทางตา ที่เห็นนี้ก็ชั้น หนูไม่เข้าใจคำถามคะ ท่านอาจารย์

- ท่านอาจารย์ : คุณธีรพันธ์ "เห็น" ก็ชั้น? กำลังเห็น
- อ.ธีรพันธ์ : ขณะกำลังเห็น ก็มีสภาพธรรมะที่เกิดร่วมด้วย ทั้ง ๔ ชั้น คือ นาม ชั้นทั้ง ๔ ก็มี วิญญาณชั้น เจตสิกที่เกิดร่วมด้วยก็มี สังขารชั้น เวทนาชั้น แล้วก็สัญญาชั้น ถ้ามถึง "เห็น" ใช่ไหม? เพราะว่า "เห็น" ก็มีเจตสิกที่เกิดพร้อมด้วย
- พี่เมตตา : อ้อ ค่ะ คือหมายถึงว่า "ขณะเห็น" นี้ก็ชั้น ขณะเห็นก็ จิตก็เป็น วิญญาณชั้น เจตสิกที่เกิดร่วมด้วยก็อีก ๓ ชั้น ก็เป็น ๔ ชั้น
- ท่านอาจารย์ : ให้จำชั้นหรือคะ? จำจำนวนชั้นหรือ? หรือเข้าใจ ว่า "เห็น" ก็ชั้น
- พี่เมตตา : เข้าใจคะ เข้าใจว่าขณะเห็น ก็ชั้น
- ท่านอาจารย์ : ขณะเห็นก็ชั้น
- พี่เมตตา : ๔ ชั้นค่ะ

ท่านอาจารย์ :

๔ ชั้นนี้ ก็แสดงความต่างของ "สิ่งที่ไม่รู้อะไร" จะรู้ไม่ได้เลย "หนึ่งชั้น" (รูปชั้น) แล้วก็ "ขณะที่เห็น" ๔ ชั้น (นามชั้น ๔) แต่...ชั้นไหน? ปรากฏ

พี่เมตตา :

รูปชั้นปรากฏค่ะ ปรากฏเป็นสิ่งที่ของ นิमितต่าง ๆ

ท่านอาจารย์ :

เดี๋ยวก่อนนะคะ พังธรรมะ เพื่อเข้าใจ ต้องไม่ลืม เราตื่นมาแต่เช้า เราไม่ได้คิดถึงชั้น ไม่ได้คิดถึงอะไรเลย ไม่คิดถึงความเข้าใจอะไรเลย เหมือนเดิม ที่ยังไม่เคยพังธรรมะ เพราะฉะนั้น ที่ฟังไว้ ฟังไว้ ฟังไว้ ก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่า มีความเข้าใจเพิ่มขึ้นเท่าไร ใช่ไหม? แต่ว่า การสนทนาธรรม ทำให้มีความเข้าใจ อย่าลืม เราสนทนาเพื่อเข้าใจ แล้วก็ไม่ได้เข้าใจแค่ตัวหนังสือ กับแค่คำที่เราได้ยินซ้ำแล้ว ซ้ำอีก ทุกคนก็จำได้ ชั้น ๕ มีอะไรบ้าง ก็ชั้นก็รู้ แต่ถ้าเราพูดถึง ทีละชั้น เช่น เดียวนี้ มีสิ่งที่ปรากฏ สิ่งนั้นไม่รู้อะไร แล้วก็ไม่ใช่คน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่อะไรเลย แต่กำลังปรากฏ ในขณะที่เห็น ในขณะที่เห็น ต้องมีรูปที่ปรากฏ หนึ่งชั้นแล้ว เพราะว่า รูปธรรม แล้วเราพูดถึงตา ถ้าไม่มีตาก็เห็นไม่ได้ เพราะฉะนั้น "ตา" เป็นอะไรคะ?

พี่เมตตา :

ตาเป็นรูปชั้นค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ก็เป็นรูปชั้น เพราะฉะนั้น ไม่มีรูปชั้นสองอย่างนี้ "เห็น" ก็มีไม่ได้ ใช่ไหม? เพราะฉะนั้น เราไม่พูดถึงรูปแล้ว เวลาเห็น ก็ชั้น?

พีเมตตา :

๔ ชั้นค่ะ

ท่านอาจารย์ :

๔ ชั้นนะคะ ชั้นอะไรปรากฏ?

พีเมตตา :

ชั้นอะไรปรากฏ วิญญาณชั้น

ท่านอาจารย์ :

วิญญาณชั้น เห็นไหม? แต่ไม่รู้เลย!! ทั้ง ๆ ที่กำลังเห็นจริง ๆ ไม่ใช่ไม่จริงเลย แต่ก็ไม่เคยรู้ว่า "นั่นไม่ใช่เรา" เป็นแต่เพียง "ธาตุรู้" ซึ่งมีจริง ๆ แล้วก็เกิดจริง ๆ ด้วย แล้วก็ กำลังเห็นจริง ๆ ด้วย เพราะฉะนั้น "การฟัง" ก็คือ ย้ำแล้ว ย้ำอีก ไม่ใช่เพียงแค่เรียกชื่อ แต่ให้ "ถึงความ เป็นวิญญาณชั้น" เราใช้คำว่า "วิญญาณชั้น" ก็แสดงว่า ไม่ได้ หมายความว่าถึงธรรมะอื่น นอกจาก "ธาตุรู้" ซึ่งเป็นใหญ่ เป็นประธาน ในการ "เดี๋ยวนี้เห็น" นั่นแหละ คือ "สิ่งซึ่งไม่เคยรู้" ฟังแต่ชื่อมานาน แล้วก็นับไปเรื่อย ๆ ใครถามเราก็บอก แต่ว่า กว่าจะเริ่มเข้าใจ ความต่างของแต่ละชั้นว่า นี้อุปขันธ์ แล้วก็มียุณญาณชั้น

ในบางครั้ง ซึ่งคงจะยากมาก เพราะเหตุว่า ขณะเห็น มีเจตสิกคือ นามธรรม ซึ่งอาศัยกันและกันเกิดขึ้น รวมทั้งจิตด้วย ๑ เจตสิก อีก ๗ เคยปรากฏไหม? เจตสิก ๗ ดวง?

พีเมตตา :

ไม่เคยปรากฏค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ไม่มีทางเลย ใช่ไหม? เพราะฉะนั้น อะไรปรากฏ ให้รู้ว่า เราเข้าใจ
สิ่งนั้นสิ ใช่ไหม? แต่ในขณะที่เดียวกัน ที่เราเรียนละเอียด (เพื่อ)
เข้าใจมากขึ้นว่า แม้แต่จิตขณะนี้ก็เกิดเองไม่ได้ เพื่อเพิ่มความมั่นคง
ว่า ไม่มีเรา ไม่มีจริง ๆ เป็นธรรมชาติทั้งหมด

"ฟังไว้" เพื่อวันหนึ่ง จะมี "ความรู้ทั่ว" จริง ๆ ว่า ไม่ใช่เรา แล้วก็
แต่ละหนึ่ง แต่ละหนึ่ง เพราะฉะนั้น ความจริง ขณะนี้ ต้องมี
"ความรู้สึก" ด้วย เพราะว่า "ความรู้สึก" ต้องเกิดกับจิตทุกประเภท
เพราะฉะนั้น เมื่อกี้ ที่คุณเมตตาถามเรื่องขั้น ๕ ใช่ไหม? ก็จะได้
รู้ว่า เราไม่ใช่ไปจำ ๕ ขั้น โดยชื่อ แต่มีความเข้าใจว่า เรารู้ขั้น
ไหน แม้ในขณะที่เห็น รูรูขั้นหรือเปล่า? รูวิญญาณขั้นหรือเปล่า?
สองขั้นรู้ไหม?

พีเมตตา :

ไม่รู้ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ขั้นอื่นที่เกิดร่วมด้วย จะรู้หรือ? เห็นไหม? แม้แต่
"ความรู้สึก" ที่เกิดกับ "ขณะจิต" ที่ "เพียงเห็น" ก็ไม่ได้ปรากฏ
เจตนา ความจงใจ ซึ่งปกติจะรู้เมื่อเป็นกุศลและอกุศล แต่ถ้าขณะ
อื่นจะไม่ปรากฏเลย เพราะเป็นสภาพที่ กระตุ้นเตือน สหชาตธรรม
ที่เกิดร่วมด้วย ให้กระทำกิจของตน ของตน คิดดู ต้องเกิด ต้องเห็น
ยังต้องมีสภาพธรรมะ ที่กระตุ้นเตือนให้เกิดขึ้นทำกิจนั้น

เพราะฉะนั้น สภาพธรรมะจะละเอียดลึกแค่ไหน ที่ต้องอาศัยกัน
เกิดขึ้น เวทนา ความรู้สึกก็ไม่ปรากฏ แต่มี เป็นเวทนาขั้นๆ แล้วก็
ขณะที่เห็น จะต้องมีความ "สภาพจำ" ขณะเห็น จำอย่างอื่นได้ไหม?

พี่เมตตา :

ไม่ได้ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ไม่ได้ จำสิ่งที่เห็น เพราะฉะนั้น ความละเอียดของจิต แต่ละหนึ่ง
ขณะ ว่า จิตขณะนั้น รู้อะไร และสภาพธรรมะที่เกิดร่วมกัน เช่น
ความรู้สึก รู้สึกอะไร เฉย ๆ และ ความจำ ขณะนั้น จำอะไร ก็ต้อง
ชัดเจน เพื่อที่จะได้ว่า ไม่มีเราเลย ก็ขั้นแล้วคะ?

พี่เมตตา :

ขณะที่เห็นก็ วิญญาณขั้นๆ เวทนาขั้นๆ แล้วก็สัญญาขั้นๆ ๓ ขั้น

ท่านอาจารย์ :

ที่เหลือทั้งหมด ต้องมานั่งถามไหม? ว่าทำไมต้องเป็น สังขารขั้นๆ ๕๐

พี่เมตตา :

ไม่ต้องค่ะ

ท่านอาจารย์ :

แต่เพียงที่จะรู้ว่า ขณะนั้น ขาดความรู้สึกไม่ได้เลย และความรู้สึก
เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่า ทุกคนแสวงหาแต่ความรู้สึกที่เป็นสุข
เท่านั้น เพราะฉะนั้น ก็เป็นหนึ่งขั้นที่ควรรู้อย่างยิ่งว่า แค่สุข
เดี๋ยวเดียว ชั่วคราว แสบสัน แล้วก็เปลี่ยนไปแล้ว เพราะฉะนั้น ทุก
อย่างที่ปรากฏ พอที่จะให้ระลึกได้ พอที่จะให้เห็นว่า สำคัญหรือ?
แค่เกิดมาต้องรู้สึก ไม่รู้สึกไม่ได้ แล้วก็หมดไป

เพราะฉะนั้น ขณะที่รู้สึก รู้ขั้นอื่นไหม ที่เป็นเจตสิกอื่น ขณะที่
รู้สึก รู้ขั้นอื่นไหม? ที่เป็นเจตสิก

พี่เมตตา :

ไม่รู้ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ไม่รู้เลย เพราะฉะนั้น ก็แล้วแต่ ถ้าไม่ปรากฏจะไปรู้ทำไม? แต่ "เมื่อ
ปรากฏ" ก็เป็นเครื่องเตือนให้รู้ว่า "ลักษณะนั้น" มี เพื่อที่ว่า เกิด
ตามเหตุ ตามปัจจัย แต่ทั้งหมดที่เกิด ก็ดับไป ฟังเพื่อเข้าใจความ

จริง แล้วก็ไม่ต้องไปนั่งคิดว่า ทำไมถึงต้องเป็นชั้นนี้ ๕๐ ชั้นนี้
หนึ่ง ชั้นนี้ หนึ่ง หรืออะไรอย่างนี้ แต่ตามความเป็นจริงก็คือว่า
อะไรสำคัญ และอย่างอื่นไม่ใช่ว่าไม่สำคัญ สำคัญเหมือนกัน แต่ใน
วันหนึ่ง วันหนึ่ง อะไรที่จะปรากฏ? หนึ่ง วิญญาณชั้น สอง สัญญา
ชั้น จำ สาม เวทนาชั้น

พีเมตตา :

คะ ก็ทำให้มีความเข้าใจขึ้นว่า ไม่ใช่ถามแล้วก็เอาแต่เรื่องราวไป
แล้วก็ไม่มีมีความเข้าใจ จริง ๆ แล้วทุกครั้งก็เป็นเราเห็น เห็นสิ่งที่
ปรากฏให้เห็น แล้วก็ป็นเรื่องราว แต่ไม่สามารถที่จะ "เข้าถึงความ
จริง" กราบท่านอาจารย์ที่จะให้เข้าใจถึง "ขณะนี้" จริง ๆ ว่า ขณะนี้
มีอะไรที่มีจริง ๆ ไม่ใช่เอาแต่ชื่อไป ให้มีความเข้าใจ

ท่านอาจารย์ :

แค่บ่นโตะนี้ นี้ออกอะไรก็ "จำ" แล้ว จำที่จะถามแล้ว จำทั้งวัน ก็ไม่
รู้ว่า "จำ" ไม่ใช่เรา แต่ต้องมีจำ อยู่ในโลกของความจำตั้งแต่เกิด
จากไปก็ด้วยการจำ ว่าเราเคยอยู่ในโลกนี้ ก่อนจะจากไป มีอะไรบ้าง
จำไว้หมด และ "ความรู้สึก" ในสิ่งที่ปรากฏ ก็หลากหลาย ชอบใคร
ไม่ชอบใคร แค่อื่อ เรื่องราวมาหมดเลย ย่ายมาก นักการเมือง ชื่อ
ไหนก็ได้ พอแค่อื่อ (ชื่อ) ก็ ความรู้สึกอย่างไร?

...เพราะฉะนั้น ทั้งหมดก็ไม่มีเราเลย แต่ให้รู้ว่า แค่อื่บังคับบัญชา
ไม่ได้ จำเป็นอย่างยิ่ง ที่มีปัจจัยก็เกิด ถ้าไม่มีปัจจัยก็ไม่เกิด แล้วก็
ดับ ถ้าค่อย ๆ เข้าใจอย่างนี้ ก็มีทางที่จะเห็นพระปัญญาคุณของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ละเอียดยิ่งกว่านี้มาก เพราะว่า ถ้าไม่ได้ฟัง
ความละเอียด ทั้ง ๆ ที่ได้ยินได้ฟัง ก็ไม่สามารถที่จะรู้ว่า ไม่ใช่เรา ก็
เป็นเรามา...

- พี่เมตตา : เพราะชีวิตประจำวัน ก็เป็นเราตลอด ก็ติดข้อง เป็นเราแล้วก็ติดข้อง ในสิ่งที่ไม่มี มีเพียงหนทางที่จะต้อง ฟังไว้ ฟังไว้ เพื่อเข้าใจสิ่งที่มี ขณะนี้ จริง ๆ แต่ละอย่าง ต้องอดทนที่จะฟังต่อไปเรื่อย ๆ ค่ะ กราบท่านอาจารย์ค่ะ
- ท่านอาจารย์ : "ชอบ" เป็นขั้นอะไร?
- พี่เมตตา : "ชอบ" เป็น "สังขารขั้น" ค่ะ
- ท่านอาจารย์ : "ไม่ชอบ" เป็นขั้นอะไร?
- พี่เมตตา : เป็นสังขารขั้น
- ท่านอาจารย์ : ก็ตอบง่ายมาก พ้นจากสัญญาขั้น แล้วก็วิญญาณขั้น แล้วก็ เวทนาขั้น ทั้งหมดก็คือ ไม่ต้องไปจำชื่อด้วยซ้ำไป แต่ "ต่างกัน" ไหม? แล้วอะไรที่มีปรากฏอยู่ตลอดเวลา? ก็คือ สภาพจำ ซึ่ง เตือนให้รู้เลยว่า ไม่เคยคิดเลยว่า "จำ" ไม่ใช่เรา และไม่เคยคิดเลยว่า ตั้งแต่ตื่นมา จำหมดเลย แล้วก็ไม่ได้รู้ว่า จำแล้ว
- พี่เมตตา : เพราะฉะนั้น ทั้งวัน ก็จำแต่สิ่งที่ เรื่องราวทั้งนั้นเลย ทั้งวัน ตื่นมา จำแต่ ดอกไม้ จำแต่คุณพ่อ คุณแม่ จำญาติพี่น้อง จำทุกสิ่ง ถ้าไม่ ฟังธรรมก็จำแต่เรื่องราว ไม่มีโอกาสที่จะได้ทราบความจริง เพราะฉะนั้น ก็ต้อง ฟังไว้ ฟังไว้ เพื่อให้เข้าใจความจริง ใน ชีวิตประจำวัน
- ท่านอาจารย์ : จำไม่เลือก จำหมดเลย
- พี่เมตตา : ค่ะ แค่ว่าฟังให้เข้าใจ แล้วก็ค่อย ๆ จำสิ่งที่มีจริง ก็ยังยากค่ะท่าน อาจารย์
- ท่านอาจารย์ : แต่จะรู้ไหมว่า "จำผิด" (วิปัสสนา) คลาดเคลื่อน เห็นไหม? ถ้าไม่มี พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะรู้? ทั้ง ๆ ที่บอกว่า จำได้ ยังมาบอกว่า ผิดอีก

- พีเมตตา : แต่โอกาสที่ได้ฟังพระธรรมเข้าใจขึ้น ก็มีโอกาสนั้นในชีวิตประจำวัน ก็จะคิดขึ้นมาได้ว่า จำในสิ่งที่ผิดทั้งวันเลย
- ท่านอาจารย์ : ก็เป็นเราจำอีก
- พีเมตตา : ก็เป็นเราจำ ยากมากค่ะท่านอาจารย์
- ท่านอาจารย์ : ก็จะได้ไม่ประมาท
- พีเมตตา : กราบท่านอาจารย์ค่ะ แค่อ่านใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เกิดระลึก คิด ขึ้นมาได้ว่า อกุศลทั้งวัน จำก็จำแต่สิ่งต่าง ๆ แต่พระธรรมที่ทำให้ คิดขึ้นได้ว่า คลาดเคลื่อนจริง ๆ ก็ยังเป็นเราอีก จริง ๆ เป็นเราที่ เข้าใจเช่นนั้นจริง ๆ
- ท่านอาจารย์ : แล้วอีกนานเท่าไร จะไม่ใช่เรา เพราะฉะนั้น ก็ไม่ใช่ความประมาท ว่า เราจะไปสำนักปฏิบัติ ไปนั่ง ไปยืน ไปเดิน แล้วก็จะหมดความ เป็นเรา เป็นไปไม่ได้
- พีเมตตา : ก็มีหนทางเดียวจริง ๆ ที่จะต้องฟังเพื่อเข้าใจ สิ่งที่พระองค์ตรัสรู้ ความจริง ในชีวิตประจำวัน เพราะชีวิตประจำวันก็คือ ทุกขณะเป็น ธรรมะ แต่ก็ไม่รู้ ยึดหมัด เป็นเราหมด ๕ ขันธ์เป็นเราหมดเลย เรา เห็น เราได้ยิน เราสุข เราทุกข์ เป็นเราหมดเลย

ท่านอาจารย์ :

เมื่อเช้าเราก็ฟังแล้วไม่ใช่หรือ? วิทย์ (รายการแนวทางเจริญวิปัสสนา) ตอนกลางคืน เมื่อคืนนี้ก็ฟังแล้ว ใช่ไหม? ตอนเย็นวันก่อนก็ฟังแล้ว เราก็ยังสนทนา เพราะเห็นว่า ขณะที่มีค่า คือ ขณะที่ได้เข้าใจเพิ่มขึ้น เพราะว่า แม้ว่าจะฟังสักเท่าไร ในชาติไหน ในสังสารวัฏฏ์ อยู่ที่ ความเข้าใจ ซึ่งเกิดขึ้นแล้วดับไป ไม่มีใครรู้เลยว่า นั่นแหละ ความหมายของคำว่า สังขารขันธ ปຽງแต่งตั้งแต่ฟัง ขณะแรก จนกระทั่งขณะต่อไปเรื่อย ๆ โดยที่ว่า ไม่มีใครรู้เลยว่า สภาพนั้นกำลังทำงาน จากที่เคยฟังครั้งแรก และต่อ ๆ ไป ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เพราะการปຽງแต่งของขณะที่เริ่มเข้าใจตั้งแต่ต้น

พี่เมตตา :

ก็ต้องอดทน ฟังไว้ เรื่อย ๆ ฟังไว้เพื่อเข้าใจ ไม่ต้องเพื่ออย่างอื่น เพราะว่า ความติดข้อง ความสงสัย ความอยากถาม ความอยากรู้ ก็ตามมาอยู่เรื่อย ขณะที่อยากก็ไม่มีทางที่จะได้เข้าใจได้ ก็ต้องฟังเพื่อเข้าใจอย่างเดียว

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น "ความอยาก" นี้ ยาก อยากรมากเลยทุกอย่าง แต่ถ้าได้ฟังคำไหน ไตร่ตรองคำนั้น ไม่ใช่อยาก แต่รู้ว่า คำนั้น หมายความว่า ไฉน อะไรบ้าง เพราะฉะนั้น ความคิด ที่จะค่อย ๆ เข้าใจ ไม่ใช่ความอยาก แต่ไตร่ตรองเพื่อรู้ว่า ความลึกซึ้งของคำนั้นคืออะไร เพราะฉะนั้น ถ้าฟังแล้วไตร่ตรอง กับ ฟังแล้วอยากรู้ ผิดกันมาก อยากรู้ก็ถามโน่น ถามนี้ ใช่ไหม? อยากรู้หมดเลย ได้ยินคำไหนก็อยากรู้ ได้ยินคำไหนก็อยากรถาม แต่ว่า ถ้าจะเข้าใจ คือ ฟังแล้วคิดแล้วก็ไตร่ตรอง

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของพี่เมตตา ชัยศรีโสภณกิจ
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

